

Competències i Recursos per a la Recerca i la Professionalització 2013/2014

Codi: 42492

Crèdits: 15

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313382 Estudis Avançats de Llengua i Literatura Catalanes	OB	0	A

Professor de contacte

Nom: Víctor Martínez Gil

Correu electrònic: Victor.Martinez@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

Una primera part del mòdul es dedicarà a oferir una orientació general sobre les tècniques i els coneixements fonamentals per a l'edició i correcció de textos catalans d'èpoques diferents. Aquests continguts s'oferiran durant el primer semestre, i aniran a càrrec de Lluís Cifuentes (edició de textos medievals, bloc 1) i de Víctor Martínez Gil (edició de textos contemporanis i correcció de textos, bloc 2). La segona part del mòdul es dedicarà a la metodologia de la recerca, amb sessions dedicades a les tècniques de cerca i gestió documental a càrrec d'Alfons González (bloc 3), durant el primer i el segon semestre, i a les eines de recerca, que inclouen els tipus de publicacions i de textos científics, a càrrec de M. Pilar Perea (bloc 4) durant el segon semestre. Finalment, el mòdul inclou, durant el segon semestre, sessions de presentació i discussió dels primers resultats dels treballs de fi de màster que s'estiguin realitzant, coordinades per Víctor Martínez-Gil i M. Pilar Perea.

Distribució de continguts a les diferents Universitats:

1r semestre:

UAB: dilluns, 15h-17h

9 sessions de dues hores: Víctor Martínez-Gil (edició de textos contemporanis i correcció de textos)

3 sessions de dues hores: Alfons González (introducció a les tècniques de cerca i gestió documental)

UB: dimarts, 15h-16:30h

16 sessions d'1:30 h: Lluís Cifuentes (edició de textos medievals)

2n semestre:

UB: dilluns, 16:30h-18h (16 sessions d'1:30 h):

1^a, 2^a i 3ª sessió: Alfons González (introducció a les tècniques de cerca i gestió documental)

4^a i 5ª sessió: Víctor Martínez-Gil (sessions de primera presentació del treball de màster)

6ª fins a 11ª sessió: M. Pilar Perea (eines de recerca)

12^a i 13ª sessió: M. Pilar Perea (presentació detallada del treball de màster / llengua)

14^a i 15ª sessió: Víctor Martínez-Gil (presentació detallada del treball de màster / literatura)

16ª sessió: Alfons González (final del seu bloc)

Competències

- Estudis Avançats de Llengua i Literatura Catalanes
- Analitzar, interpretar, adequar i produir textos en llengua catalana.
- Aplicar els mètodes d'investigació propis dels àmbits lingüístic i literari.
- Buscar informació en la literatura jurídica fent servir els canals apropiats i integrar aquesta informació per plantejar i contextualitzar un tema de recerca.
- Contextualitzar textos per analitzar-los i produir-los.
- Demostrar una actitud de respecte cap a les opinions, els valors, els comportaments i les pràctiques d'altres investigadors i professionals.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els mètodes usats històricament en lecció i correcció de textos.
2. Aplicar de manera rigorosa els criteris de lecció i correcció en textos de diferents tipus i èpoques.
3. Avaluar i utilitzar les aplicacions de les noves tecnologies en l'àmbit d'investigació de la llengua i literatura catalanes.
4. Avaluar la importància dels codis en el desenvolupament de les llengües de cultura, especialment en el cas català.
5. Buscar informació en la literatura jurídica fent servir els canals apropiats i integrar aquesta informació per plantejar i contextualitzar un tema de recerca.
6. Demostrar una actitud de respecte cap a les opinions, els valors, els comportaments i les pràctiques d'altres investigadors i professionals.
7. Produir informes o textos d'anàlisi o avaluació sobre activitats o obres lingüístiques o literàries.
8. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
9. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
10. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.

11. Situar en el seu context històric textos de diferents tipus i èpoques per editar-los i corregir-los.

Continguts

Bloc 1. Edició de textos medievals (Lluís Cifuentes)

1. La lectura i l'edició del text medieval: la paleografia.
2. La comprensió del continent: la codicologia.
3. La utilitat i comprensió dels complements: la diplomàtica.
4. Els arxius i les biblioteques medievals.

Es faran visites a la Biblioteca de Reserva de la UB, a l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona i a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona.

Bloc 2. Edició de textos contemporanis i correcció de textos (Víctor Martínez-Gil)

1. Principis generals i terminologia. Què vol dir editar un text. Original i còpies. Lliçons, variants d'autor i variants de tradició, errors. Distinció entre lliçons formals i substancials. La bibliografia textual. Autors i correctors. Textos prefabrians i textos postfabrians.
2. Models d'edició. Reproducció mecànica. Edició diplomàtica. Edició interpretativa. Edició crítica: tria del text base i voluntat d'autor. Tractament de les lliçons formals i substancials. Edicions divulgadores i normativitzadores.
3. La filologia d'autor. Crítica de les variants i models d'edició. Crítica genètica i models d'edició. Lectura de textos teòrics i anàlisi d'edicions.
4. Crítica textual i crítica literària.
5. Criteris de correcció dels textos.

Bloc 3. Introducció a les tècniques de cerca i gestió documental (Alfons González)

1. La cerca d'informació en el marc de la investigació científica.
2. Principals tipologies de fonts i recursos d'informació.
3. Abast i usos de les fonts bibliogràfiques: catàlegs, bases de dades comercials, portals editorials, buscadors acadèmics, repositoris de ciència oberta, hemeroteques digitals.
4. Metodologia per a la consulta de fonts bibliogràfiques.
5. Recursos per conèixer l'impacte i la qualitat de la producció bibliogràfica en l'àmbit de la recerca.
6. Organització i gestió automatitzada de la informació: els gestors bibliogràfics.

Bloc 4. Eines de recerca i publicacions científiques (Maria Pilar Perea)

1. Les tecnologies informàtiques aplicades a la lingüística i a la literatura.
2. Les bases de dades.
3. Els corpus informatitzats.
4. Els diccionaris electrònics.
5. Els traductors automàtics.
6. Altres eines i recursos informàtics per a la gestió i el tractament de dades lingüístiques.

7. Eines d'explotació de la recerca: tipus de publicacions, tipus de textos, etc.

8. Presentacions detallades del treball de màster (llengua).

Les sessions introductòries del treball de màster i les detallades de literatura aniran a càrrec de Víctor Martínez-Gil.

Metodologia

- Classes expositives
- Realització d'activitats pràctiques
- Participació en activitats complementàries
- Debats
- Elaboració de treballs
- Presentació oral de treballs

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Assistència a les classes i a les activitats programades	75	3	1, 8, 11
Tipus: Supervisades			
Elaboració de treballs i de presentacions orals	102	4,08	2, 4, 6, 7, 9
Lectura i visites de pàgines web	188	7,52	3, 5, 10

Avaluació

L'avaluació es basarà en presentacions orals i treballs que s'hauran de lliurar en el termini que s'estableixi.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentacions orals	50 %	5	0,2	3, 5, 6, 9, 10
Redacció i lliurament de treballs	50 %	5	0,2	1, 2, 4, 7, 8, 11

Bibliografia

Bloc 1

M. Josepa ARNALL I JUAN, El llibre manuscrit, Barcelona, Universitat de Barcelona-Eumo, 2002.

Adriano CAPPELLI, Dizionario di abbreviature latine ed italiane, Milà, Ulrico Hoepli, 1973 (6a ed.).
<<http://www.hist.msu.ru/Departments/Medieval/Cappelli>>

Albert DEROLEZ, The Palaeography of Gothic Manuscript Books: From the Twelfth to the Early Sixteenth Century, Cambridge, Cambridge University Press, 2006 (2a edició).

Agustín MILLARES CARLO [con la col. de José Manuel RUIZ ASECIO], Tratado de paleografía española, Madrid: Espasa-Calpe, 1983 (3a edició), 2 vols.

Ángel RIESCO TERRERO, Introducción a la paleografía y la diplomática general, Madrid, Síntesis, 1999.

Elisa RUIZ GARCÍA, Manual de codicología, Madrid, Fundación Germán Sánchez Ruipérez-Pirámide, 1988 [2a ed.: Introducción a la codicología, 2002].

Franca BRAMBILLA AGENO, L'edizione critica dei testi volgari, Pàdua, Antenore, 1984 [molt complet].

Víctor MARTÍNEZ-GIL (coord.), L'edició de textos: història i mètode, Barcelona, EDIUOC / Pòrtic, 2002.

Laureà PAGAROLAS I SABATÉ, "Tipología documental y posibilidades de aprovechamiento histórico de los libros notariales catalanes", dins Aragón en la Edad Media. Perspectivas actuales sobre las fuentes notariales de la Edad Media. Sesiones de trabajo. Seminario de Historia Medieval, Saragossa, Universidad de Zaragoza, 2004, pp. 47-82.

Pere BOHIGAS I BALAGUER, Sobre manuscrits i biblioteques, Barcelona, Curial - Publ. Abadia de Montserrat (Textos i estudis de cultura catalana, 10), 1985.

Traces: base de dades bibliogràfica: <http://traces.cbuc.es/vtIs24/vtIs/catalan/consultabasica.html>

Enllaços web:

Portal de archivos españoles (PARES) <http://pares.mcu.es>

Associació d'arxivers de Catalunya <http://www.arxivers.com> [útil pàgina d'enllaços]

Biblioteca de Catalunya: fons i inventaris <http://www.bnc.es/fons/colsinventaris.php>

Vicenç BELTRÁN, Gemma AVENOZA, Lourdes SORIANO et al., Bibliografía de Textos Catalans Antics (BITECA). <http://sunsite.berkeley.edu/PhiloBiblon/phhmbi.htm>

Lluís CIFUENTES i Antònia CARRÉ, *Sciència.cat: la ciència en la cultura catalana a l'Edat Mitjana i el Renaixement*. <http://www.sciencia.cat> [útil pàgina d'enllaços]

Bloc 2

1. Manuals i repertoris crítics

Alberto BLECUA, Manual de crítica textual, Madrid, Castalia, 1988.

Gianfranco CONTINI, Breviario di ecdotica, Torí, Einaudi, 1992 (1ª ed. 1986).

Gianfranco CONTINI, Varianti e altra linguistica, Torí, Einaudi, 1970.

Philip GASKELL, A New Introduction to Bibliography, Oxford, 1974 (1ª ed. 1972).

Almuth GRÉSILLON, Éléments de critique génétique. Lire les manuscrits, Paris, Puf, 1994.

Dante ISELLA, Le carte mescolate. Esperienze di filologia d'autore, Pàdua, Liviana, 1987.

Roger LAUFER, Introduction à la textologie. Vérification, établissement, édition des textes, Paris, Larousse, 1972.

Vicent MARTINES, L'edició filològica de textos, València, Universitat de València, 1999.

Víctor MARTÍNEZ-GIL, L'edició de textos: història i mètode, Barcelona, Ediuoc / Pòrtic, 2002.

Miguel Ángel PÉREZ PRIEGO, La edición de textos, Madrid, Síntesis, 1997.

Pasquale STOPPELLI (ed.), Filologia dei testi a stampa, Bologna, il Mulino, 1987.

Alfredo STUSSI, Introduzione agli studi di filologia italiana, Bologna, il Mulino, 1994.

Alfredo STUSSI (ed.), Fondamenti di critica testuale, Bologna, il Mulino, 1998.

2. Mètodes i problemes d'edició de textos catalans contemporanis

Jaume AULET, Uns quants epistolars publicats recentment: comentari i reflexió, "Els Marges", núm. 57 (desembre 1996), pp. 83-95.

José María BLECUA, Sobre el rigor poético en España y otros ensayos, Barcelona, Ariel, 1977.

Pere FARRÉS i altres, Per a una edició de les obres completes de Jacint Verdaguer, "Anuari Verdaguer", núm. 2 (1987), pp. 187-203.

Tomàs GARCÉS, El rigor poètic de Josep Carner, dins Sobre Salvat-Papasseit i altres escrits, Barcelona, Selecta, 1972, pp. 185-209.

Víctor MARTÍNEZ-GIL, Algunes consideracions sobre l'edició de textos pre-fabrians, "Els Marges", núm. 50 (juny 1994), pp. 41-63.

Víctor MARTÍNEZ-GIL, Correctors i escriptors en la literatura catalana: el concepte de coautoria lingüística,

"Llengua & Literatura", núm. 8 (1997), pp. 189-218.

Marcel ORTÍN, Criteris i límits de l'ortografiació en l'edició filològica (amb exemples de la prosa de Josep Carner anteriors a les Normes de 1913), "Anuari Verdaguer. Revista d'estudis literaris del segle XIX", núm. 16 (2008), pp. 399-419.

Ramon PINYOL I TORRENTS, L'edició de textos vuitcentistes. Les edicions impreses, "Anuari Verdaguer. Revista d'estudis literaris del segle XIX", núm. 16 (2008), pp. 385-398

Albert ROSSICH, Criteris d'edició (Textos clàssics de l'Edat Moderna), dins Albert Rossich i Pep Valsalobre (eds.), Poesia catalana del barroc. Antologia, Belcaire d'Emporda, Edicions Vitel·la, 2006, pp. 25-36.

David SERRANO, Edició i recepció de "K.L. Reich", de Joaquim Amat-Piniella, "Els Marges", núm. 61 (setembre 1998), pp. 89-99.

Joan R. VENY-MESQUIDA, La revisió de la pròpia obra en els escriptors contemporanis: notes per a una tipologia de motius, "Estudis Romànics", vol. XXVI (2004), pp. 155-181.

3. Escriptura i història del llibre

Svend DAHL, Historia del libro, Madrid, Alianza Universidad, 1992.

Hipólito ESCOLAR, Historia universal del libro, Madrid, 1993.

Joan FUSTER, L'aventura del llibre català, Barcelona, Empúries, 1992 (1ª ed. 1972).

Ignace J. GELB, Historia de la escritura, Madrid, Alianza Universidad, 1976.

Miquel JOSEPH i MAYOL, Com es fa un llibre. Diccionari de les arts gràfiques, Barcelona, Pòrtic, 1991.

Manuel LLANAS, El llibre i l'edició a Catalunya: apunts i esbossos, Barcelona, Gremi d'Editors de Catalunya, 2001.

Manuel LLANAS, Sis segles d'edició a Catalunya, Lleida, Pagès Editors / Eumo Editorial, 2007.

Albert MANENT, Escriptors i editors del nou-cents, Barcelona, Curial, 1984.

Jesús TUSON, L'escriptura, Barcelona, Empúries, 1996.

4. Altres obres de referència per a l'edició i correcció de textos

Josep BARGALLÓ VALLS, Manual de mètrica i versificació catalanes, Barcelona, Empúries, 1991.

Josep Anton CASTELLANOS, L'ortoèpia segons Fabra, "Els Marges", núm. 42 (juny 1990), pp. 83-91.

Vicent de MELCHOR, L'ortoèpia tradicional i la pronunciació de les <-r> finals, "Els Marges", núm. 58 (setembre 1997), pp. 100-107.

Josep M. MESTRE / Joan COSTA / Mireia OLIVA / Ricard FITÉ, Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos, Vic, Eumo editorial, 1995.

Salvador OLIVA, Mètrica catalana, Barcelona, Quaderns Crema, 1980. O també: Introducció a la mètrica, Barcelona, Quaderns Crema, 1986.

Josep M. PUJOL / Joan SOLÀ, Ortotipografia. Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic, Barcelona, Columna, 1995.

Albert ROSSICH, Una qüestió d'història de la llengua a l'edat moderna: el reconeixement de la vocal neutra, dins Pep Balsalobre i Joan Gratacós (eds.), La llengua catalana al segle XVIII, Barcelona, Quaderns Crema, 1995, pp. 119-200.

Mila SEGARRA, Història de l'ortografia catalana, Barcelona, Empúries, 1985.

Alfons SERRA i BALDÓ / Rossend LLATAS, Resum de poètica catalana. Mètrica i versificació, Barcelona, Barcino, 1981 (1^a ed. 1932).

Joan SOLÀ, Del català incorrecte al català correcte. Història dels criteris de correcció lingüística, Barcelona, Edicions 62, 1977.

5. Enllaços web (edició de textos):

Càtedra Màrius Torres: <http://www.catedramariustorres.udl.cat/materials/index.php>

ITEM, Institut des textes & manuscrits modernes: <http://www.item.ens.fr/>

Digital variants: <http://www.digitalvariants.org/>

Madame Bovary: <http://www.bovary.fr/>

Bloc 3

ABADAL, Ernest; CODINA, Lluís. Bases de datos documentales: características, funciones y método. Madrid: Síntesis, 2005. (Ciencias de la información. Biblioteconomía y documentación; 25) ISBN 84-9756-263-1.

CABEZAS-CLAVIJO, A.; TORRES-SALINAS, D.; DELGADO LÓPEZ-CÓZAR, E. "Ciencia 2.0: catálogo de herramientas e implicaciones para la actividad investigadora". El Profesional de la Información, 2009, 18(1): 72 - 80.

CODINA, Lluís. "Motores de búsqueda de información científica y académica" [En línia]. Hipertext.net, núm. 5, 2007. <http://www.hipertext.net/web/pag273.htm> [Consulta: 20.06.2012].

CODINA, Lluís. "Nuevas fuentes de información académica". Anuario ThinkEPI, 2010, 4, 139-142.

CORDÓN GARCÍA, José A. [et al.]. Las Nuevas fuentes de información : información y búsqueda documental en el contexto de la web 2.0. Madrid : Pirámide, 2012

LEWANDOWSKI, D. "Exploring the academic invisible web". Library Hi Tech, 2006, núm. 4, p 529-539.

LOPEZ YEPES, José (Coord.) Manual de ciencias de la documentación. Madrid: Pirámide, 2002. (Ozolid). ISBN 84-368-1645-5.

MALDONADO MARTÍNEZ, A.; RODRIGUEZ YUNTA L. (coords). "La información especializada en Internet: directorio de recursos de interés académico y profesional". Revista Española de Documentación Científica, 2007, núm. 2, p. 261-264.

MARTÍNEZ, LUIS J. "La nueva versión de ISI Web of Knowledge: calidad y complejidad". El Profesional de la Información, 2008, núm. 3, p. 331-339.

MORENO JIMÉNEZ, PILAR. "Estrategias y mecanismos de búsqueda en la web invisible" [En línea]. En: Biblioteca Daniel Cosío Villegas, México, 2003-2005. http://biblio.colmex.mx/bib_dig/web_invisible.htm. [Consulta: 20.06.2012]

NAVARRETE-CORTÉS J.; FERNÁNDEZ LÓPEZ, J.A.; CHAICHIO, J.A. "Recursos informativos en la web: aplicación de técnicas bibliométricas para medir su uso". Revista Española de Documentación Científica, 2007, núm. 4, p. 492-502.

SALAZAR GARCÍA, Idoia. "La Red profunda. Lo que los buscadores convencionales no encuentran" [En línea]. Congreso Online del Observatorio para la CiberSociedad (1r: 2002). <http://www.cibersociedad.net/congreso/comms/g20salazar.htm>. [Consulta: 20.06.2012]

"Scholarly Web Searching: Google Scholar and Scirus". Online Weston then Wilton, 2005, núm. 4, p. 39-42.

TORRES SALINAS, D.; RUÍZ PÉREZ, R.; DELGADO LÓPEZ-CÓZAR, E. "Google Scholar: ¿una herramienta para la evaluación de la ciencia?". Anuario ThinkEPI, 2010, 4: 254-257.

Bloc 4

BLECUA, José Manuel; Gloria CLAVERÍA, Carlos SÁNCHEZ, Joan TORRUELLA (ed.) (1999) Filología e informática. Nuevas tecnologías en los estudios filológicos, Barcelona: Editorial Milenio i Universitat Autònoma de Barcelona.

DAILLE, Béatrice; Laurent ROMARY (dir.) (2001) Linguistique de corpus, Traitement automatique des langues, vol. 42, núm. 2/2001.

ECO, Umberto (1982) Cómo se hace una tesis, Buenos Aires: Gedisa.

LÓPEZ YEPES, José (coord.) (2006) Manual de ciencias de la documentación, Madrid: Pirámide.

MARTÍ, M. A. i J. LLISTERRI (ed.) (2002) Tratamiento del lenguaje natural, Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona.

MARTÍ ANTONÍN, M. Antònia (coord.) (2003) Tecnologías del lenguaje, Barcelona: Editorial UOC.

MEIJS, Willem (1992) "Computers and Dictionaires", dins Christopher S. Butler (ed.) Computers and Written Texts, Oxford, UK: Basil Blackwell, 141-166.

VIDAL BENEYTO, José (dir.) (1991) Las industrias de la lengua, Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

ZOCK, Michael; John CARROLL (2003) Les dictionaires electroniques, Traitement automatique des langues, vol. 44, núm. 2/2003.